

E-SAM600 Granskingsmetodikk

Læringsutbytte

Etter gjennomføring av kurset skal studentene ha kunnskap om hvordan ulike myndigheter og virksomheter utøver gransking av ulykker og hendelser. En skal forstå hensikten med gransking og få innsikt i ulike granskingsmetoder. Studentene skal også få forståelse for hvordan granskingsmetodikk må tilpasses ulike aktørers roller. Et viktig mål er og at studenten får innsikt i hvordan granskingen kan bidra til øket sikkerhet gjennom læring.

Når studentene har gjennomført kurset skal de ha metodiske ferdigheter til å kunne delta i granskingsteam innenfor spesifikke virksomheter, sektorer og risikoområder.

Innhold

Kurset består av en faglig teoretisk del som gjennomføres som ca 6-7 dagsseminarer, og et prosjektarbeid der studentene i grupper på 3-6 skriver en prosjektoppgave på ca 35 sider. Prosjektoppgaven er blant annet en analyse av granskinger som allerede er gjennomført. I prosjektarbeidet analyserer en de gjennomførte granskningene i lys av pensum, det vil si de teorier og metoder som blir belyst i seminarene. I dagsseminarene blir følgende tema tatt opp: Hva er hensikten med gransking? Hvem er det som driver med gransking? Hvilke hendelser og ulykker blir gransket? Regelverkskrav. Aktører og roller. Ulike perspektiver og teorier om årsaker til ulykker og hendelser. En vil gå nærmere inn på menneskelige, teknologiske og organisatoriske forhold (MTO) og STEP- metodikken der studentene selv gjør praktiske øvinger i MTO- og STEP-analyser. En vil også få en beskrivelse av AcciMap - metodikken og Avviksutredning.

Andre tema som blir behandlet er: utfordringer i granskingen. Vitnepålitelighet. Intervjuteknikk. Hvordan forbereder og gjennomfører en intervju?

Forkunnskaper

Kurset er på masternivå og krever en fullført bachelor (180 stp) eller tilsvarende og minimum 2 års relevant arbeidserfaring.

Vurdering

Prosjektarbeid i gruppe med innlevering ca 3 uker før eksamen. Både prosjektoppgave og muntlig eksamen må være bestått. Hver av delene teller 50 % ved evaluering.

Arbeidsformer

Undervisningen vil være en kombinasjon mellom forelesninger, gruppe arbeid og prosjektarbeid med veiledning.

Emneevaluering

Elektronisk evaluering etter kurset.

Litteratur

Pensum består av et utvalg av bøker, rapporter og artikler. Endelig pensumliste vil bli presentert ved oppstart av emnet.

Følgende litteratur vil være sentralt i pensum (her kan det komme mindre endringer underveis eller i forkant av kurset):

I kompendium som fås kjøpt på INVIVO ved semesterstart

Bento, Jean-Pierre (2001): Menneske - teknologi - organisasjon. Veiledning for gjennomføring av MTO-analyser. (25 sider)

Dekker, Sidney: Prologue - A Nurse's Error Became a Crime. I Sidney Dekker (2007): Just Culture - Balancing Safety and Accountability. Ashgate. Lund University, Sweden. (15 sider)

Dekker, Sidney (2006): The Field Guide to Understanding Human Error. Kapittel 1,2, 9 og 10. Ashgate. Lund University, Sweden. (40 sider)

Ericson, M. Og L. Mårtensson: Den mänskliga faktorn. I Grimvall, G., Jacobsson, P. og T. Thedén (2003): Risker i tekniska system. Studentlitteratur Lund. (15 sider)

Hollnagel, Erik: Accidents and Causes. Kapittel 1 i Hollnagel 2004: Barriers and Accident Prevention. Ashgate (35 sider).

Hovden, J., Sklet, S. og R.K. Tinnmannsvik (2004): I etterpåklokskapens klarsyn: Gransking og læring av ulykker. I Stian Lydersen (red): Fra flis i fingeren til ragnarok - tjue historier om sikkerhet. (17 sider). Trondheim - Tapir Akademiske Forlag.

Kjellén, Urban (2000): Prevention of Accidents through Experience Feedback. Kapittel 5 og 6 (50 sider). Taylor and Francis. London.

Pidgeon N & M.O. Leary (2000): Man-made disasters: why technology and organizations (sometimes) fail. Safety Science 34 (2000) 15-30. Pergamon. (15 sider)

Reason, James (1997): Managing the Risks of Organizational Accidents. Kap 1 og 5. (40 sider). Ashgate Publishing Limited. England.

Rollenhagen, Carl (1997): Sambanden människa, teknik och organisation -en introduksjon. Kapittel 1 og 2. (25 sider). Studentlitteratur. Lund.

Røed-Larsen, Sverre (2004): Fra ragnarok til Rocknes - storulykker og ulykkesgransking. I Stian Lydersen (red): Fra flis i fingeren til ragnarok - tjue historier om sikkerhet. (15 sider). Trondheim - Tapir Akademiske Forlag.

Turner B & N:F: Pidgeon (1978): Man-made Disasters. Butterworth/Heinemann. (Kap 1-3) 40 sider.

I tillegg kan følgende pensumlitteratur kan lastes ned fra internett:

(SINTEF -teknologi og samfunn- sikkerhet og pålitelighet -ulykkesgransking- akt.rapporter)

Rosness, R, G.Guttormsen, T. Steiro, R.K. Tinnmannsvik, I.A. Herrera (2004): Organisational Accidents and Resilient Organisations: Five Perspectives. Revision 1. (78 sider)

Sklet, Snorre (2002): Methods for accident investigation. (72 sider)

Tinnmannsvik, Sklet og Jersin (2004): Granskingsmetodikk: Menneske- teknologi- organisasjon - en kartlegging av kompetansmiljøer og metoder. Sintef Teknologi og samfunn.(40 sider).

Granskingsrapporter kan lastes ned fra hjemmesidene til Ptil og SHT m.fl.

På hjemmesidene til ulike tilsyn (Ptil, SHT, Htil, Atil osv) finner dere regelverk mv som omhandler hvilke hendelser som skal varsles /meldes, hva som skal granskes, når gransking skal skje, hvem som skal granske og hvordan gransking skal gjennomføres.